

Guía Docente				
Datos Identificativos				2022/23
Asignatura (*)	Historia da Empresa	Código	650G01005	
Titulación				
Descriptorios				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	1º cuatrimestre	Primeiro	Formación básica	6
Idioma	Galego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Economía			
Coordinación	Lindoso Tato, Elvira	Correo electrónico	elvira.lindoso.tato@udc.es	
Profesorado	González López, Tamara	Correo electrónico	tamara.gonzalez.lopez@udc.es	
	Lindoso Tato, Elvira		elvira.lindoso.tato@udc.es	
	Miras Araujo, Jesus		jesus.miras@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>A materia Historia da Empresa ofrece unha formación básica ao futuro graduado, orientado a traballar no ámbito empresarial e onde o coñecemento da evolución da empresa resulta determinante á hora de tomar decisións executivas.</p> <p>O obxectivo da materia é estudar e comprender a figura da empresa e do empresario e o seu papel no desenvolvemento económico (relación entre determinadas formas de empresa e a intensidade do crecemento económico). Estudar os cambios experimentados en tamaño e forma. Posibilitar a análise dos diferentes tipos de empresas incardinados nun contexto histórico. É dicir, a análise dos axentes e as organizacións empresariais en perspectiva histórico-económica ata o século XXI. E, así mesmo, establecer comparacións entre os distintos modelos empresariais ao longo do tempo e dos países.</p> <p>A materia contribúe a proporcionar unha formación que permite un coñecemento extenso e profundo da evolución da empresa moderna no longo prazo, o seu desenvolvemento e a súa situación actual, capacitando aos futuros graduados para responder de xeito crítico e responsable aos diferentes retos que se lle presenten, contribuíndo á potenciación e mellora da empresa. Permite examinar como se resolveron problemas similares aos que se afrontan as empresas na actualidade e, xa que logo, é unha ferramenta útil para a toma de decisións. Móstrase que a realidade empresarial é plural, diversa e dinámica. Non pode ser aprehendida cunha teoría universal, nin existe unha única solución organizativa ou tecnolóxica que garanta a excelencia empresarial.</p>			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
	Recoñecer as diferentes fases da evolución económica e comprender as variacións que se produciron na empresa co paso do tempo	A11 A19	B1 B8 B14
Estudar e comprender a figura da empresa e do empresario e o seu papel no desenvolvemento económico	A11 A19		
Coñecer as principais formas de empresa, a súa evolución e a súa problemática nun contexto histórico	A11 A19		
Establecer comparacións entre os distintos modelos empresariais ao longo do tempo e dos países	A11 A19		

Coñecer e avaliar criticamente as distintas aproximacións teóricas sobre o desenvolvemento empresarial e como se relacionan co mundo real	A3		
Apreciar como as diferenzas nas contornas culturais, legais, políticas, sociais, etc. afectaron ás empresas e ao seu desenvolvemento en diferentes partes do mundo	A11 A19		
Identificar e explicar as principais vantaxes competitivas das empresas	A3 A5 A7 A8 A11 A13	B2 B5 B6	
Facilitar o proceso de toma de decisións nas empresas a partir da familiarización cunha perspectiva histórica e temporal das mesmas	A11 A13 A19		
Analizar como os empresarios e os directivos afrontaron no pasado os problemas derivados da xestión das súas empresas	A3 A11 A13 A19		
Comprender como as empresas reaccionaron ante os cambios nos mercados, as tecnoloxías e as institucións e como, á súa vez, influíron nos mesmos	A3 A5 A6 A11 A16 A17 A18 A19 A23	B13	
Explicar os principais cambios estruturais que permitan ás empresas aumentar de tamaño	A5 A11 A19		C8
Mostrar a existencia dunha realidade empresarial plural, diversa e dinámica, que non pode apreenderse cunha teoría ou un modelo universal			C4
Capacidade de expresión, oral e escrita	A4	B4	C1 C2
Capacidade analítica, lóxica e sintética	A24		C6
Capacidade de procura, selección e elaboración de información			C3 C6
Capacidade de aplicación dos coñecementos adquiridos á interpretación do material estatístico, gráfico e documental	A20 A21 A24		
Destreza na aplicación de técnicas cuantitativas para o tratamento de repertorios estatísticos	A13 A21 A22	B10 B11	
Avaliar o comportamento, a cultura e a estratexia das empresas	A12		C5 C8
Comprender a rápida dinámica de cambio dos negocios e os factores que influen nos ritmos e patróns dese cambio	A9 A11 A19		
Aprendizaxe de organización, planificación e administración do tempo de traballo	A13 A22		

Estimular o desenvolvemento do afán de superación e o liderado, favorecendo a capacidade de convicción e de aceptación dos puntos de vista dos demais			C1 C4 C6
Fomentar a iniciativa persoal e emprendedora		B9	C5
Xestionar o cambio con eficacia e responder a demandas cambiantes	A19		
Asumir responsabilidades á hora de lograr unha aprendizaxe e un desenvolvemento persoal e profesional (Planificación do Desenvolvemento Persoal)	A1	B3 B7 B12	C3 C7
Contribuír ao recoñecemento da diversidade e a multiculturalidad			C4
Facilitar o desenvolvemento dun compromiso ético	A9		C4

Contidos	
Temas	Subtemas
Tema 1: A empresa no mundo preindustrial	1. As baixas taxas de crecemento da economía preindustrial: unha visión a longo prazo da historia económica precapitalista occidental 2. A organización da produción precapitalista: a empresa antes da industrialización
Tema 2: A empresa na Primeira Revolución Industrial, c.1770-c.1870	1. A Revolución Industrial Británica e a difusión da industrialización 2. A xénese da empresa moderna
Tema 3: A Segunda Revolución Industrial e o desenvolvemento da gran empresa, c.1870-1973	1. A Segunda Revolución Industrial e a integración do mercado internacional 2. As estratexias de crecemento empresarial no marco da Segunda Revolución Industrial
Tema 4: A empresa ante os desafíos da globalización, 1973-2022	1. A evolución da economía mundial, 1973-2022 2. Os últimos desenvolvementos da gran empresa e outras respostas empresariais

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A1 A17 A19 B14 C4 C5 C7 C8	1	3	4
Estudo de casos	A3 A11 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C4 C6	22	44	66
Proba obxectiva	A21 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 C1 C2 C6	2	2	4
Sesión maxistral	A3 A5 A6 A7 A8 A9 A11 A12 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 B10 B11 B12 C3 C4 C5 C7 C8	17	51	68
Atención personalizada		8	0	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Exposición previa das liñas maestras da materia e orientación inicial en función dos recursos bibliográficos, docentes e informáticos dos que dispón o alumnado.

Estudo de casos	Análise das prácticas que conteñen diverso material cuantitativo e cualitativo relacionado co contido da asignatura
Proba obxectiva	Consistirá na realización dun exame escrito sobre os contidos do programa nas convocatorias oficiais.
Sesión maxistral	Nestas sesións, o profesor impartirá as pautas chave de cada un dos puntos do temario da asignatura que o alumno debe coñecer e preparar co traballo persoal e coa axuda dos restantes instrumentos que ofrece o curso.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Actividades iniciais	En cada un dos casos, procurase a atención personalizada nas correspondentes sesións de tutoría individual (seguimento do traballo do estudantado, resolución de dúbidas, orientación cara a mellora do estudo, etc.). Ademais, nas tutorías de grupos reducidos, realizaránse actividades de orientación docente, de seguimento do traballo do estudantado, de resolución de dificultades e conflitos na materia, etc. Dita atención terá lugar mediante a aplicación Teams en dúas sesións de 2 horas cada unha (no horario especificamente sinalado ao inicio do curso no campus virtual da materia).

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Estudo de casos	A3 A11 A13 A16 A17 A18 A19 A22 A23 A24 B1 B2 B3 B4 B5 C1 C2 C4 C6	Incluen as prácticas con material cuantitativo e cualitativo e serán avaliadas ao longo do primeiro cuatrimestre. O seu calendario da avaliación comunicarase ao estudante durante o curso.	40
Proba obxectiva	A21 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B14 C1 C2 C6	Consistirá na realización dun examen escrito sobre os contidos teóricos do programa na data oficial da primeira oportunidade. Valorarase a capacidade de expresión, o manexo e o dominio do vocabulario específico, a capacidade analítica e sintética e, por suposto, o coñecemento dos contidos do programa.	60

Observacións avaliación

Normativa de avaliación:

Está prohibido acceder á aula do exame/probas con calquera dispositivo que permita a comunicación co exterior e/ou o almacenaxe de información. Así mesmo, recomendamos a asistencia á clase da materia dende o primeiro día, aínda que o estudante estea pendente de completar o proceso de matrícula, xa que o calendario da avaliación fixado aos inicios do curso é independente da data de matrícula individual do alumno. É necesario que cada alumno que desexe realizar as probas se identifique correctamente co D.N.I. na aula onde se vaia realizar a proba (ten que acreditar a súa identidade de acordo coa normativa vixente). Estudantes con "recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia": excepto para as datas aprobadas na Xunta de Facultade para a proba obxectiva final, para as restantes probas de ser preciso acordarase ao inicio do curso un calendario específico compatible coa súa dedicación, sempre e cando ese calendario estea integrado na franxa horaria lectiva correspondente ás probas prácticas realizadas nas aulas dos distintos grupos. O estudante que se atope nestas circunstancias debe poñerse en contacto cos seus docentes vía correo electrónico da UDC antes do 30 de setembro de 2022. Os estudantes deben consultar obrigatoria e frecuentemente o campus virtual da materia (moodle), onde o/a docente coloca a información relevante. Ademais, os estudantes deben subir unha foto actualizada ao seu perfil de moodle para a súa correcta identificación. Tipo de cualificación:

A cualificación de "non presentado" corresponde ao alumno/a, cando só participe de actividades de avaliación que teñan unha ponderación inferior ao 20% sobre a cualificación final, con independencia da cualificación acadada. Oportunidades de avaliación: 1ª oportunidade: todos os estudantes, incluídos os que teñan recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, poderán superar a materia obtendo polo menos 50 puntos dos 100 totais entre todas as probas do curso, incluíndo o exame da 1ª oportunidade. Aqueles estudantes que non poidan acudir ás probas do curso con motivo debidamente xustificado (xustificado cos certificados correspondentes para os casos que contempla a normativa académica -caso de enfermidade ou accidente, por exemplo-), poderán realizar as mesmas noutra ocasión que lles será comunicada tendo en conta o sinalado polo regulamento académico. Respecto á convocatoria da segunda oportunidade e a da extraordinaria adiantada, ámbalas dúas consistirán na realización dunha proba obxectiva cun valor máximo do 100% da nota final. Deste xeito, nesta proba poderáse recuperar a avaliación continua correspondente ás probas prácticas realizadas no primeiro cuadrimestre. Os estudantes poderán superar a materia nas citadas oportunidades obtendo 50 puntos dos 100 potenciais.

Fontes de información

Bibliografía básica

- () .

Os manuais fundamentais da materia son: Palafox, Jordi, ed. (2014): Los tiempos cambian. Historia de la economía. Valencia, Tirant lo Blanch. Valdaliso, Jesús M.^a y López, Santiago (2007): Historia económica de la empresa. Barcelona, Crítica [reimpresión de 2008]. Ademais, recoméndanse as seguintes obras: Aldcroft, D. H., Morewood, S. (2013): The European economy since 1914, New York, Routledge, 5ª edición. Álvarez Arza, Mª José (2001): Historia económica de la empresa (guía didáctica), Madrid, UNED. Álvarez Arza, María José et al. (1998): Historia económica (guía didáctica), Madrid, UNED. Calvo, Angel (2016): "Strategic alliances in the European industries of the Third Industrial Revolution", Journal of Evolutionary Studies in Business, vol. 2, nº 1, pp. 235-265. Cameron, Rondo (2009): Historia económica mundial. Desde el Paleolítico hasta el presente, Madrid, Alianza, 2ª edición [3ª reimpresión]. Caruana, L., Larrínaga, C., Matés, J. M. (2011): "La pequeña y mediana empresa en la edad de oro en la economía española: estado de la cuestión", Investigaciones de Historia Económica nº 7, pp. 322-333. Catalán, J. (2014): "From the Great Depresión to the Euro Crisis, 1929-2013: A Global Approach?", Revista de Historia Industrial nº 53, 3, pp. 15-45. Catalán, J., Miranda, J. A., Ramón, R. (2011): Distritos y clusters en la Europa del Sur, Madrid, Lid. Chandler, Alfred D. Jr. (1996): Escala y diversificación: la dinámica del capitalismo industrial, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza. Chandler, Alfred D. Jr. (2008): La mano visible: la revolución de la gestión en la empresa norteamericana, Barcelona, Ediciones de Belloch. Comín, Francisco (2011): Historia económica mundial. De los orígenes a la actualidad, Madrid, Alianza. Comín, Francisco y Díaz Fuentes, Daniel (2004): La empresa pública en Europa, Madrid, Síntesis. Comín, Francisco y Martín Aceña, Pablo (eds.) (1996): La empresa en la historia de España, Madrid, Civitas. Comín, Francisco, Hernández, Mauro y Llopis, Enrique (eds.) (2005): Historia económica mundial, siglos X-XX, Barcelona, Crítica. Cuadrado-Roura, J. R. (2012): "La crisis económica actual y sus efectos regionales. Panorama general, perspectivas y posibles salidas?", Cuadernos de CC.EE. y EE., nº 63, pp. 113-136. Debasa Navalpotro (2012): "China: cambio de sistema e hipercrecimiento económico?", Mediterráneo Económico nº 22, pp. 317-327. Di Vittorio, Antonio (coord.) (2003): Historia económica de Europa siglos XV-XX, Barcelona, Crítica. Díaz Morlán, Pablo (2009): Capitalistas y empresarios. El mercado de la función empresarial, Alicante, Universidad de Alicante. Dunning, John H. (comp.) (1976): La empresa multinacional, México, Fondo de Cultura Económica. Dunning, John H. y Lundan, Sarianna M. (2008): Multinational enterprises and the global economy, 2ª ed., Cheltenham y Northampton, EE. Erro, Carmen (2003): Historia empresarial. Pasado, presente y retos de futuro, Barcelona, Ariel. Estella, M^a. Concepción, Arribas, Victoria y de Haro, Dionisio (2001): Prácticas de historia económica mundial y de España, Madrid, ESIC. Feliú, Gaspar y Sudrià, Carles (2013): Introducción a la historia económica mundial, Valencia, Universitat de Valencia, 2ª edición. Fernández, P. (coord.) (2013): La profesionalización de las empresas familiares, Madrid, Lid. García Ruíz, José Luis (1994): Historia económica de la empresa moderna, Madrid, Istmo. García Ruíz, José Luis (coord.) (1998): Historia de la empresa moderna, Madrid, Síntesis. García Ruíz, José Luis (coord.) et al. (1998): Historia de la empresa mundial y de España, Madrid, Síntesis. García-Blanch Menárguez, Francisco (2002): Crecimiento económico en Corea del Sur (1961-2000). Aspectos internos y factores internacionales, Madrid, Síntesis. Goodall, Francis, Gouvirsh, Terence R. and Tolliday, Steven (eds.) (1997): International Bibliography of Business History, London, Routledge. Hannah, Leslie (1996): "La evolución de las grandes empresas en el siglo XX: un análisis comparativo?", Revista de Historia Industrial, nº 10, pp. 93-125. Hébert, Robert F., Link, Albert N. (2010): A History of Entrepreneurship, London-New York, Routledge, reprinted. Hernández Andreu, Juan y García Ruíz, José Luis (1994): Lecturas de Historia empresarial, Madrid, Civitas. Jensaña Tanehashi, Amadeu (2004): Empresa y negocios en Asia Oriental. Estrategias y acciones, Barcelona, UOC. Jones, Geoffrey, Zeitlin, Jonathan (2008): The Oxford Handbook of Business History, Oxford, Oxford University Press. Junqueras, O. y otros (2012): Historia de Japón: economía, política y sociedad, Barcelona, UOC. Landes, D. S. (2006): Dinastías. Fortunas y desdichas de las grandes familias de negocios, Barcelona, Crítica. Landes, D. S. (2008): La riqueza de las naciones: por qué algunas son tan ricas y otras tan pobres, Barcelona, Crítica. Landes, David S., Mokyr, Joel, Baumol, William J. (2010): The invention of enterprise. Entrepreneurship from ancient Mesopotamia to modern times, Princeton y Oxford, Princeton University Press. Marichal, Carlos (2010): Nueva historia de las grandes crisis financieras: una perspectiva global, 1873-2008, Barcelona, Debate. Martín Martín, Victoriano et al. (coord.) (2006): Lecciones de historia económica, Madrid, McGraw Hill. Martín Martín, Victoriano, (coord.) (2012): Historia de la Empresa, Madrid, Pirámide. Micklethwait, John, Wooldridge, Adrian (2003): La empresa. Historia de una idea revolucionaria, Barcelona, Mondadori. Nolan, Peter (2001): China and the Global Economy: National Champions, Industrial Policy, and the Big

Business Revolution , Houndsmill, Palgrave.Nuñez, Gregorio y Segreto, Luciano (eds.) (1994): Introducción a la historia de la empresa en España , Madrid, Abacus.Ocampo Suárez-Valdés, Joaquín (1998): Historia económica mundial y de España , Oviedo, Universidad de Oviedo.Palafox, Jordi, ed. (2014): Los tiempos cambian. Historia de la economía. Valencia, Tirant lo Blanch.Park, Hong Y. (2012): "Las reformas de los chaebols", Vanguardia. Dossier. Corea del Sur. El pequeño gigante, nº 47, abril/junio.Pelegrín Solé, Àngels y Jensana Tanehashi, Amadeu (2011): Economía de Japón, Barcelona, UOC.Piore, Michael J. y Sabel, Charles F. (1990): La segunda ruptura industrial, Madrid, Alianza.Pollard, Sidney (1987): La génesis de la dirección de la empresa moderna. Estudios sobre la revolución industrial en Gran Bretaña , Madrid, Ministerio de Trabajo.Porter, Michael E. (1991): La ventaja competitiva de las naciones , Barcelona, Plaza y Janés.Prieto, Enrique, de Haro, Dionisio y Santos, Marta (2005): Historia Económica. Lecturas y materiales , Madrid, Dykinson.Roberts, Michael (2016): La larga depresión. Cómo ocurrió, por qué ocurrió y qué ocurrirá a continuación, España, El viejo topo.Rugman, Alan M., Brewer, Thomas L. (2001): Oxford Handbook of International Business, Oxford University Press.Salort, S. (2012): Revoluciones industriales, trabajo y Estado del Bienestar. La gran ruptura mundial contemporánea, Madrid, Sílex.Teichova, Alice, Lévy-Leboyer, Maurice y Nissbaum, Helga (comps.) (1990): Empresas multinacionales, finanzas, mercados y gobiernos en el siglo XX , Madrid, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 2 vols.Tortella, G. y otros (2008): Educación, instituciones y empresa: los determinantes del espíritu empresarial , Madrid, Academia Europea de Ciencias y Artes.Valdaliso, Jesús M.ª y López, Santiago (2007): Historia económica de la empresa , Barcelona, Crítica [reimpresión de 2008].Yoshimori, Masaru (1993): "Claves de la competitividad japonesa", Harvard-Deusto Business Review , nº 56, pp. 20-30.Zamagni, Vera (2004): Historia económica de la Europa contemporánea: de la revolución industrial a la integración europea , Barcelona, Crítica.Además, existen en formato electrónico as seguintes obras (algunha de historia empresarial, a maioría de historia económica mundial): Erro, C. (dir.) (2003): Historia Empresarial, Barcelona, Ariel. P-ISBN: 9788434448391Feliu, Gaspar y Sudrià, Carles (2013): Introducción a la Historia Económica Mundial , Valencia, Universitat de València, 2ª edición.Bernardos, J. U. et al. (2014): Historia económica, Madrid, UNED. E-ISBN: 9788436269307. P-ISBN: 9788436267396Williamson, J. G. (2012): El desarrollo económico mundial en perspectiva histórica: cinco siglos de revoluciones industriales, globalización y desigualdad, Zaragoza, Prensas Universitarias de Zaragoza. E-ISBN: 9788415770756 P-ISBN: 9788415538677Tascón, J., López, M. A. (2012): Historia económica mundial: una visión eurocéntrica de la actividad económica, del Neolítico al siglo XXI, Madrid, Biblioteca Nueva. E-ISBN: 9788499407494 P-ISBN: 9788499405254Martín, V. (2006): Lecciones de historia económica, Madrid, McGraw-Hill. E-ISBN: 9788448183707 P-ISBN: 9788448146467

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

A materia non esixe requisitos previos. Non obstante, considéranse recomendables algúns prerequisites e coñecementos previos: coñecementos de Historia Universal e estar familiarizado con conceptos básicos de Economía e de Empresa. Débese ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores de sostibilidade e cos comportamentos persoais e profesionais. Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas; de igual xeito, influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.

Facilitarase a plena integración do alumnado que, por razóns físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso axeitado, igualitario e proveitoso á vida universitaria.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías